

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้เสนอวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายบรรพชิตจำนวน 659 รูป และฝ่ายคฤหัสถ์จำนวน 476 คน รวมครูผู้สอนทั้งหมดจำนวน 1,135 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายบรรพชิตจำนวน 180 รูป และฝ่ายคฤหัสถ์จำนวน 120 คน รวมครูผู้สอนทั้งหมด จำนวน 300 รูป/คน โดยสุ่มตามตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเฮนเดล (Hendel อ้างใน ล้วน สายยศ, 2536 : 101) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่

รายชื่ออำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
		บรรพชิต	คฤหัสถ์
1. จอมทอง	8	3	1
2. เชียงดาว	8	2	2
3. ไชยปราการ	97	15	9
4. ดอยสะเก็ด	108	16	12
5. กิ่งคอยหล่อ	9	1	2
6. ฝาง	297	35	35
7. พร้าวก	54	8	5
8. เมือง	126	25	10
9. แม่แตง	13	3	1
10. แม่ริม	76	15	4
11. แม่วาง	29	5	2
12. กิ่งเมืออน	14	2	2
13. แม่อาช	44	6	5
14. สะเมิง	10	2	2
15. สันกำแพง	53	8	5
16. สันทราย	137	20	14
17. สันป่าตอง	3	1	1
18. สารภี	15	2	2
19. หางดง	64	10	6
รวม	1,135	180	120

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงและประยุกต์ใช้จากแบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำ LBDQ ตามทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำของ ฮัลพิน (1966 อ้างใน สมจิตร จันทรเที่ยง 2543 : 64) และผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ตามแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ คือ 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นในด้านมุ่งงาน จำนวน 15 ข้อ และมุ่งสัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ ตามมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ค่า คือ 4 3 2 1 และ 0 ดังนี้ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง 2 หมายถึง มีการปฏิบัติบางครั้ง 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยครั้ง และ 0 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ ในคำถามเชิงนิมานหรือเชิงบวก แต่ในคำถามเชิงนิเสธหรือเชิงลบ ได้ใช้ความหมาย ทั้ง 5 ค่ากลับกันกับเชิงบวก

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหาร ของศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน จำนวน 10 ข้อ และการประเมินผลการเรียน จำนวน 10 ข้อ ตามเกณฑ์การมีส่วนร่วม ไม่มีส่วนร่วม และไม่แน่ใจในการมีส่วนร่วม หรือไม่มีส่วนร่วมในงานวิชาการ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตามกรอบแนวความคิดการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำ จากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศร อาจารย์ ดร. อัมพร ศิริบุญมา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทรปัญญา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ ได้ขอหนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตหัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยประสานงานไปยังนักวิชาการวัฒนธรรมอำเภอ จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในทางไปรษณีย์ ถึงนักวิชาการวัฒนธรรมอำเภอที่อยู่ห่างไกล และดำเนินการด้วยตนเองในอำเภอที่ใกล้เคียง จำนวน 300 ชุด พร้อมกับโทรศัพท์ติดต่อ ติดตามข้อมูล โดยกำหนดเวลาการรวบรวมข้อมูลภายในเดือนมิถุนายน 2546 และได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 300 ชุด ครบตามจำนวนที่ส่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวมข้อมูลทั้งหมด จำนวน 300 ชุด ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 รูป/คน มาดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ มาหาค่าร้อยละของแต่ละข้อ โดยวิเคราะห์ตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ พร้อมกับหาค่าจำนวนร้อยละของครูผู้สอนทั้ง 2 ฝ่าย และนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาจำแนกตามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต จำนวน 180 รูป และครูผู้สอนฝ่ายคฤหัสถ์ จำนวน 120 คน รวมทั้งหมด จำนวน 300 รูป/คน
2. นำข้อมูลที่จำแนกได้มาเขียนลำดับเลขที่ โดยเขียนลำดับเลขที่ 1 ถึง 180 เป็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต และลำดับเลขที่ 181 ถึง 300 เป็นของครูผู้สอนฝ่ายคฤหัสถ์
3. นำข้อมูลตอนที่ 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านมุ่งงาน จำนวน 15 ข้อ มุ่งสัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ ซึ่งเป็นคะแนนเชิงนิมิตและนิเสธ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารเชิงนิเสธ มาปรับเป็นคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารเชิงนิมิตตามเกณฑ์ของฮัลพิน (1966 : 88) ดังต่อไปนี้

ความหมายคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงนิมิต

ให้คะแนน	0	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ
ให้คะแนน	1	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง
ให้คะแนน	2	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
ให้คะแนน	3	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง
ให้คะแนน	4	หมายถึง	มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ

ความหมายคะแนนพฤติกรรมภาวะพฤติกรรมเชิงนิเสธ

ให้คะแนน	0	หมายถึง	มีปฏิบัติสม่ำเสมอ
ให้คะแนน	1	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง
ให้คะแนน	2	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
ให้คะแนน	3	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง
ให้คะแนน	4	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

จากนั้นนำคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมารวมกัน เพื่อหาคะแนนเฉลี่ยรวมของคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในด้านมุ่งงาน มุ่งสัมพันธ์ ต่อจากนั้นนำคะแนนพฤติกรรมภาวะผู้นำที่รวมได้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยรวมด้านมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลดังกล่าวทั้งหมดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยอิงตามทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำของฮัลพิน (1966 : 89) ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านมุ่งงานสูง และมุ่งสัมพันธ์สูง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต 58 รูป คฤหัสถ์ 20 คน รวมทั้งหมด 78 รูป/คน

กลุ่มที่ 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านมุ่งงานต่ำ และมุ่งสัมพันธ์สูง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต 44 รูป คฤหัสถ์ 42 คน รวมทั้งหมด 86 รูป/คน

กลุ่มที่ 3 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านมุ่งงานต่ำ และมุ่งสัมพันธ์ต่ำ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต 34 รูป คฤหัสถ์ 34 คน รวมทั้งหมด 68 รูป/คน

กลุ่มที่ 4 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านมุ่งงานสูง และมุ่งสัมพันธ์ต่ำ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต 44 รูป คฤหัสถ์ 24 คน รวมทั้งหมด 68 รูป/คน

4. นำข้อมูลพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารแต่ละกลุ่มมาหาค่าร้อยละ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ และรวมทั้ง 2 ฝ่าย

5. นำข้อมูลตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำแต่ละกลุ่ม (ดูข้อ 3) เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ การจัดทำตำราและอุปกรณ์การเรียน จำนวน 10 ข้อ และการประเมินผลการเรียน จำนวน 10 ข้อ

รวมทั้งหมด 30 ข้อ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ มหาคามถี และ
ร้อยละของแบบสอบถามแต่ละข้อ

6. ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในรูปตารางประกอบการบรรยาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่